

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.21.979/2016/8.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke
Dr. Pataki Árpád előadó bíró
Böszörményiné dr. Kovács Katalin bíró

A felperesek:

I. rendű
II. rendű
III. rendű
IV. rendű
V. rendű
VI. rendű
VII. rendű
VIII. rendű
IX. rendű
X. rendű

A felperesek képviselői:

Dr. Gaudi-Nagy Tamás ügyvéd I.-II. rendű felperesért
Dr. Józsa Edina ügyvéd III.-X. rendű felperesekért

Az alperes:

Budapesti Rendőr-főkapitányság I. rendű
Nógrád Megyei Rendőr-főkapitányság II. rendű
Győr-Moson-Sopron Megyei Rendőr-főkapitányság III. rendű

Az alperesek képviselője:

Dr. Vecsey Tamás jogtanácsos I. rendűért
Dr. Balogh Ágnes jogtanácsos II. rendűért
Dr. Kocsis Ferenc jogtanácsos III. rendűért

A per tárgya:

személyiségi jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

I. rendű felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.292/2015/8/I.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 25.P.20.145/2015/19.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és II. rendű alperesnek személyenként 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az I. rendű felperes köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperesek 2009. július 4-én Budapesten, az ..véleménynyilvánító demonstráción vettek részt, amelynek célja a ..mozgalom melletti véleménynyilvánítás volt. A szervező korábban bejelentette a rendezvényt, a rendőrség azonban nem engedélyezte annak megtartását. .. rendőr-főkapitánya egyedi utasításban, egész .. területére az adott napon fokozott ellenőrzést rendelt el. Az I. rendű alperes közleményt tett közzé 2009. július 3-án arról, hogy a következő napra egyetlen rendezvény megtartását sem vette tudomásul.
- [2] Az Erzsébet térre 2009. július 4-én több helyszínről érkeztek emberek, majd leültek a téren található füves területre és békés szimpátia-demonstrációba kezdtek. Délután 16 órától a tömeg fokozatosan nőtt, a rendezvényre a résztvevők nagy számban, csoportosan érkeztek, több százan voltak, közöttük számosan a ..egyenruháját viselték. 17 óra 08 perckor a rendőrség megkezdte az ..tömeg oszlatását, a téren tartózkodókat felszólították a terület elhagyására, illetőleg arra, hogy oszoljanak szét. A rendőrségi felszólítás a helyszínen folyamatosan hallható volt. A felhívásnak a téren tartózkodók egy része, így a felperesek sem tettek eleget, úgy döntöttek, hogy a téren a rendőri intézkedéssel való egyet nem értés jeleként leülnek és énekelni kezdenek. Az oszlatás foganatosítása során 17 óra 12 perckor kezdődött meg a rendőri egységek fellépése, a jelenlévőket felszólították személyazonosságuk igazolására és felszólították őket a távozásra, míg másokat az autókhoz kísérték, adataikat rögzítették, átvizsgálták és előállították őket.
- [3] Az I. rendű felperes a felszólítás ellenére sem volt hajlandó távozni a helyszínről. Szóbeli felszólításra ugyanakkor önként felállt és alávetette magát a rendőri intézkedésnek, így őt kényszerítő eszköz alkalmazása nélkül az előállító járműhöz kísérték, tájékoztatták arról, hogy előállítják, amelyet tudomásul vett. Az I. rendű felperessel szemben intézkedő rendőrök a II. rendű alperes csapatszolgálati századának IV. szakasza kötelékébe

tartoztak. Az erről készült jelentésben az szerepelt, hogy az I. rendű felperessel szemben intézkedésre került sor, amelynek keretében igazoltatták, átvizsgálták, majd előállították, az előállítás foganatosítása 2009. július 4. napjának 21 óra 45 percétől 2009. július 5. napjának 1 óra 25 percéig tartott. Az I. rendű felperest az I. rendű alperesi szerv vonta eljárás alá, amelynek során a I. rendű alperes neve XV. kerületi rendőrkapitánysága szabálysértési hatóságként 2009. szeptember 2-án hozott 01815/1901-5/2009.Szabs. számú határozatával 15.000 forint pénzbírsággal sújtotta. Az I. rendű felperes a határozat ellen kifogással élt, amelynek eredményeként a Budapesti IV. és XV. kerületi Bíróság a 9.Szk.XV.1212/2009/2. számú végzésével a szabálysértési határozatot megváltoztatta és az eljárást megszüntette szabálysértés hiánya miatt.

- [4] A felperesek keresete nyomán a Fővárosi Törvényszék 25.P.20.262/2011/49. szám alatt hozott ítéletet. Ezt a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.626/2013/5. sorszámú végzésével hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

Az I. rendű felperes keresete és az alperesek ellenkérelmei

- [5] Az I. rendű felperes pontosított keresetében kérte annak megállapítását, hogy az I. rendű alperes megsértette a testi épséghez és egészséghez, valamint az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogát azzal, hogy 2009. július 4-én a Budapest .. tartott rendezvény jogellenes feloszlatása során könnygázt (ingerlőgáz) alkalmazott. Kérte továbbá annak megállapítását, hogy az I. rendű alperes megsértette a személyes szabadsághoz fűződő személyiségi jogát azzal, hogy ugyanezen alkalommal a rendezvény jogellenes feloszlatása során, a II. rendű alperes általi jogellenes elfogását követően jogellenesen fogva tartotta. Kérte annak megállapítását is, hogy a II. rendű alperes megsértette személyes szabadsághoz fűződő személyiségi jogát azzal, hogy ugyanezen alkalommal a jogellenes feloszlátás során őt jogellenesen elfogadta és előállítás céljából az I. rendű alperesnek jogellenesen átadta. Annak megállapítását is igényelte, hogy az I.-II. és III. rendű alperesek megsértették a gyülekezéshez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy az adott alkalommal tartott rendezvényt jogellenesen feloszlatták és ezáltal megakadályozták, hogy az I. rendű felperes a jogszerű rendezvényen gyülekezési jogát gyakorolva részt vegyen. Annak megállapítását is kérte, hogy mindhárom alperes a rendezvény jogellenes feloszlatásával megsértette a véleménynyilvánítás szabadságához fűződő jogát is, mert megakadályozták azt, hogy az I. rendű felperes a véleménynyilvánítási szabadságával éljen.
- [6] Jogkövetkezményként kérte, hogy a bíróság kötelezze az I. rendű

alperest a testi épség és egészség, az emberi méltóság és a személyes szabadságához fűződő jogok miatt államigazgatási jogkörben okozott 1.000.000 forint összegű nem vagyoni kár és annak törvényes mértékű kamatai megfizetésére. A felperes kérte a II. rendű alperest 300.000 forint államigazgatási jogkörben okozott nem vagyoni kár megfizetésére a személyi szabadságához fűződő jog megsértése miatt. Kérte továbbá, hogy az I.-II. és III. rendű alperest egyetemlegesen kötelezze államigazgatási jogkörben okozott kár címén gyűlekezési joga és véleménynyilvánítási szabadsága megsértése miatt 100.000 forint összegű nem vagyoni kár és annak törvényes mértékű kamata megfizetésére. Kérte továbbá az alperesek kötelezését a felmerült perköltségek megfizetésére. További jogkövetkezményként igényelte azt is, hogy kötelezze a bíróság az alpereseket arra, hogy az általuk elkövetett jogsértésekért elégtétel adásaként felelősségük tartalmának megfelelően magánlevélben kérjenek tőle elnézést.

- [7] Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelmében az I. rendű felperes vonatkozásában is a kereset teljes elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felperesek által hivatkozott szabálysértési ügyekben hozott határozatok nem szolgálhatnak a jogellenesség megállapítása alapjául. Álláspontja szerint a későbbiekben hozott jogerős döntés tartalma utólag nem vetülhet vissza a rendőri intézkedés adott időpontbeli jogszerűségének a megítélésére. Az intézkedések idején a konkrétan felmerült tények ismeretében az intézkedő rendőrök alappal következtettek arra, hogy a tömegoszlatás feltételei fennállnak és ez alapján jogszerűen és szakszerűen fogantatosították a rendőri intézkedéseket és alappal indították meg a szabálysértési eljárásokat. Az I. rendű alperes munkatársai a konkrét esetben úgy jártak el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, magatartásuk nem volt felróható és nem volt jogellenes. Az I. rendű alperes vitatta, hogy jogellenes lett volna a kényszerítő eszközök alkalmazása, illetve vitatta azt is, hogy a felpereseket közvetlenül érte volna ingerlőgáz, valamint vitatta azt, hogy a rendőri jelentésekben foglaltaktól eltérő cselekvés történt volna. Az I. rendű alperes vitatta a keresetben szereplő nem vagyoni kártérítés összecszerűségét is, azt eltúlzottnak ítélte meg.
- [8] A II. rendű alperes érdemi ellenkérelmében ugyancsak a kereset elutasítását kérte. A II. rendű alperes előadta, hogy kizárólag az I. rendű alperes alárendeltségében teljesített szolgálatot, az I. rendű alperes ..vezetője határozta meg a végrehajtandó feladatot, mivel az ország más megyéiből érkező csapatszolgálati század állománya nincs abban a helyzetben, hogy értékelje a biztosítás szükségességét, a résztvevők számát, illetve a rendezvény helyszínét. Álláspontja szerint munkatársai a biztosítás parancsnokának utasítására több személyt, többek között az I. rendű felperest is előállították, mivel a rendőri intézkedésnek nem engedelmeskedett. A II. rendű alperes vitatta az I. rendű felperes

gyülekezési jogának megsértését. Álláspontja szerint a több rendőri szerv által végrehajtott tömegoszlatast, mint egyszemélyi vezetés alatt álló, csapaterős egységként végrehajtott feladatot kell értelmezni. Álláspontja szerint, miután csapatszolgálati erői az előljáró utasításai alapján jártak el, az I. rendű felperes keresetének nincs jogalapja a II. rendű alperessel szemben. Előadta azt is, hogy az I. rendű felperessel szemben csak előállítást foganatosított, amely során nem sértette meg az I. rendű felperes emberi méltóságához fűződő személyiségi jogát, vele szemben kényszerítő intézkedést nem alkalmazott, intézkedése jogszerű, szakszerű, az arányosság követelményét betartó volt. Az I. rendű felperest az utolsók között állították elő, viselkedésével ő maga provokálta ki a vele szemben tett rendőri intézkedést, hiszen tudatosan maradt a demonstráció helyszínén. Vitatta, hogy gázsprayt alkalmazott volna az I. rendű felperessel szemben, ezért a testi épségét sem sértette meg. A II. rendű alperes jogi álláspontja szerint vele szemben a perindítást megelőzően az I. rendű felperes nem merítette ki a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket sem.

- [9] A III. rendű alperes ugyancsak elutasítani kérte az I. rendű felperes kereseti kérelmét. Hivatkozott arra, hogy egy rendezvény feloszlata, amennyiben az jogszerűtlennek is minősülne a későbbiekben, nem vonja maga után minden esetben az alárendelt rendőri egység automatikus felelősségét. Külön hangsúlyozta, hogy a III. rendű alperes külön nem intézkedett az I. rendű felperessel szemben, így marasztalásának nincs helye. Álláspontja szerint sem jogellenes, sem felróható magatartást nem tanúsított. A II. rendű alperessel egyezően utalt arra, hogy az I. rendű felperes panaszt a III. rendű alperessel szemben a perindítást megelőzően nem terjesztett elő.

Az első- és másodfokú ítélet

- [10] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperesek azon magatartásukkal, hogy 2009. július 4-én Budapesten az ..tartott rendezvényt jogellenesen feloszlatták, megsértették a felperes gyülekezési jogát és szabad véleménynyilvánításhoz való jogát. Kötelezte az alpereseket arra, hogy 15 napon belül fizessenek meg a felpereseknek személyenként 100.000 forintot és ezen összeg után 2009. július 4. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatot. Kötelezte továbbá az alpereseket arra, hogy 15 napon belül a fentiek szerint elkövetett jogsértés miatt magánlevélben fejezzék ki sajnálkozásukat. Ezt meghaladóan a bíróság a felperesek keresetét elutasította. Az elsőfokú bíróság szerint a korábbi ítéletek nyomán a tüntetés feloszlatajának jogellenességére vonatkozó megállapítás alapján önmagában lehetséges volt a felperesek gyülekezési joga, a véleménynyilvánítási szabadsághoz fűződő joga tekintetében. A

tömegosztatás jogellenességét megállapító ítéletek a gyülekezési jog és a véleménynyilvánítási szabadság korlátozása szempontjából bírtak jelentőséggel, ugyanakkor az osztatásra vonatkozó felhívás elhangzását követően a rendőri szervek tevékenységét ettől elkülönítetten kellett vizsgálni. Ezek kapcsán arra a megállapításra jutott, hogy a rendőri intézkedések összhangban álltak a rendőrségi törvény szabályaival, miután a felperesek a demonstráció helyszínét felszólítás után sem hagyták el, ezért őket a rendőrség a szabálysértési hatóság elé állíthatta, vagyis a szabálysértési eljárás megindítása és a feltételezett elkövetők megengedett időtartamban való előállítását az intézkedés céljával arányban álló és jogszerű volt. Ehhez képest az alperesek felperesekkel szemben alkalmazott kényszerítő intézkedése nem sértette a felperesek személyes szabadságához fűződő személyiségi jogát, miután pedig az alperesek nem jogszabálysértő intézkedés eredményeként korlátozták a felperesek személyes szabadságát, szintén nem jogellenesen került sor a kényszerítő eszközök alkalmazására sem. A nem vagyoni kárigények tekintetében kifejtette, hogy e tekintetben kizárólag az I. rendű felperes esetében folyt érdemi bizonyítás és az I. és II. rendű felperesek által követelt nem eltúlzott mértékű kártérítési összeget tekintette kiindulópontnak.

- [11] Az I.-II. rendű felperesek fellebbezése, továbbá a III.-X. rendű felperesek fellebbezése, valamint a III. rendű alperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta és megállapította, hogy az I. rendű alperes azzal, hogy a 2009. július 4-én Budapesten, az ..tartott rendezvény jogellenes felosztatása során az I.-X. rendű felpereseket jogellenesen fogva tartotta, továbbá azzal, hogy a II.-III.-IV., VII.-VIII. és X. rendű felpereseket megbilincselte, megsértette az I.-X. rendű felperesek személyes szabadságához fűződő személyiségi jogát és emberi méltóságát. Megállapította, hogy a II. rendű alperes azzal, hogy az I. rendű felperest, a III. rendű alperes pedig azzal, hogy a X. rendű felperest elfogta, megsértette az I., illetve a X. rendű felperesek személyes szabadságához fűződő személyiségi jogát. Kötelezte az alpereseket, hogy ezen jogsértések miatt is fejezzék ki 15 napon belül magánlevélben sajnálkozásukat a felperesek felé. Kötelezte az I. és II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessenek meg egyetemlegesen az I. rendű felperesnek 200.000 forintot és ezen összeg után 2009. július 4. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű kamatát.
- [12] Kötelezte az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű felperesnek 250.000, a III. rendű felperesnek 200.000, a IV. rendű felperesnek 250.000, az V. rendű felperesnek 250.000, a VI. rendű felperesnek 250.000, a VII. rendű felperesnek 300.000, a VIII. rendű felperesnek 250.000, a IX. rendű felperesnek 150.000

forintot, valamint ezen összegek törvényes mértékű kamatát, valamint a X. rendű felperesnek az I.-III. rendű alperes fizessen meg 200.000 forintot és annak törvényes mértékű kamatát. Ezt meghaladóan a per fő tárgya tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, valamint rendelkezett az első- és másodfokú illeték, illetve perköltség viseléséről.

- [13] A jogerős ítélet indokolása kifejtette azt, hogy nem vitás, hogy a tömeg szétoszlatására irányuló rendőri intézkedés során a helyszínen tartózkodó személyeknek az adott területet el kell hagynia, ellenszegülés esetén adott a jogszabályi lehetőség a törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazására. Ugyanakkor mindezek mellett figyelemmel kell lennie az egyéb jogszabályi rendelkezésekre, különösen az intézkedés szükségességére és arányosságára is. A másodfokú bíróság rögzítette: a felperesek fellebbezésükben az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást nem támadták, ezért azt a másodfokú bíróság ítélezése alapjául elfogadta. Ezen tényállás alapján megállapítható, hogy az ingerlőgáz (könnygáz) használatára a felperesek vonatkozásában közvetlenül nem került sor. Kétségtelen, hogy a helyszínen jelenlévő, a többiekkel szemben alkalmazott vagy a tömegre általánosságban fújt ingerlőgáz hatásait elkerülni nem tudták, azonban a korábban kialakult bírói gyakorlat szerint a könnygáz alkalmazása, mint aránytalanul szükségtelen intézkedés, a személyiségi jog védelmi eszközeivel csak akkor szankcionálható, ha az kifejezetten az érintettek személye ellen irányul. A konkrét esetben ez nem volt megállapítható, ezért a testi épség és egészség sérelmének megállapítását egyik felperes esetében sem látta indokoltnak a másodfokú bíróság.
- [14] Ugyanakkor a jogerős ítélet arra a következtetésre jutott, hogy azon felperesek elfogása, illetve őrizetbe vételét, akik vonatkozásában szabálysértés elkövetése sem volt utólag megállapítható, mindenképpen túlzott és aránytalan intézkedés volt az elfogás, illetve őrizetbe vétel és ez a személyes szabadsághoz való jogukat korlátozta. Ezért az I. rendű alperes felelősséggel tartozik, miután pedig az I. rendű felperes elfogásában a II. rendű alperes is részt vett, ezért a személyi szabadság korlátozása tekintetében a II. rendű alperes egyetemleges felelőssége is megállapítható. A fogva tartás adott esetben általánosan jellemző, közismert körülményei, amelyre a felperesek is hivatkoztak, megalapozzák a felperesek emberi méltóságának megsértését is. A perbeli esetben tehát a felperesek a jogerős ítélet szerint megfelelő módon valószínűsítették azt, hogy az alperesek intézkedésének módja meghaladta a szükséges mértéket, ezért a felperesek személyiségi jogvédelme ebben a tekintetben indokolt volt. A jogerős ítélet az elégtétel adását is elrendelte az újonnan megállapított jogsértések vonatkozásában is.

- [15] A nem vagyoni kártérítés vonatkozásában arra a következtetésre jutott, hogy az érintett alperesek nem vonhatják ki magukat a kártérítési felelősség alól. A jogszabálysértő intézkedés következtében a jogellenesség igazolt, így a felperesek alappal igényelhettek nem vagyoni kártérítést a jogsértő magatartással okozati összefüggésben keletkezett nem vagyoni hátrányaik kompenzálásaként. Az I. rendű felperes tekintetében a jogerős ítélet kifejtette, hogy ő szabálysértést nem követett el, ennek ellenére 3 óra 40 percet töltött őrizetben, erre tekintettel személyes szabadságának és emberi méltóságának megsértése miatt nem vagyoni kártérítést látott megállapíthatónak a másodfokú bíróság, és a nem vagyoni kártérítés összegét felemelte..

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [16] A jogerős ítélet ellen kizárólag az I. rendű felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, a kérelem a jogalapot annyiban érintette, hogy a jogerős ítélet által megállapítottakon túlmenően kérte annak megállapítását is, hogy az ingerlő gáz (könnygáz) alkalmazása kapcsán az egészséghez és testi épséghez való joga is sérült. A nem vagyoni kártérítés összegét 1.300.000 forintra kérte felemelni azzal, hogy az I. rendű alperes összesen 1.000.000 forintot, a II. rendű alperes pedig 300.000 forintot és járulékait legyen köteles megfizetni. Álláspontja szerint a megállapított nem vagyoni kártérítés összege aránytalanul alacsony és nincs összhangban a hasonló esetekben a bírói gyakorlat által megítélt összegekkel. A felülvizsgálati kérelem a fellebbezéssel egyezően számos eseti döntést ismertetett ebben a körben, ahol a megállapított nem vagyoni kártérítések összege meghaladta a jelen perben megítélt összegeket. Az I. rendű felperes felülvizsgálati kérelmében előadta, hogy a hátrányok körében köztudomású tényeket is lehet értékelni, különös tekintettel a jogellenes fogva tartás tényére, továbbá figyelemmel kell lenni arra, hogy a nem vagyoni kártérítés egyik rendeltetése a kompenzáció mellett a megállapított jogsértések szankcionálása és a további jogsértésektől való visszatartás is. A kérelem álláspontja szerint a sorozatos jogsértés megviselte a felperes önbecsülését, teljes mértékben értetlenül állt az események előtt, megdöbbenett a rendőri intézkedés, illetve figyelembe kell venni azt, hogy rendkívül súlyos jogsértés a személyes szabadság korlátozása.
- [17] Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, annak helyes indokaira való utalással. A II-III. r. alperesek ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. § (3)

bekezdése alapján.

- [18] A Pp. 275. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A (2) bekezdés értelmében a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A jelen esetben az I. rendű felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem kisebb részben érintette a kereset jogalapját, alapvetően a megállapított nem vagyoni kártérítés összegének felemelésére irányult. A Ptk. 75. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. Ezen jogok a törvény védelme alatt állnak. A 76. § szerint a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a lelkiismereti szabadság sérelme és a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, az egészség, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése.
- [19] A jogerős ítélet álláspontja szerint az ingerlőgáz (könnygáz) bevetése személyiségi jogi védelmet csak akkor alapoz meg, ha az közvetlenül az adott személyre irányul. A jogerős ítélet álláspontja szerint ilyen személyre irányuló támadás nem volt megállapítható, az általánosan használt ingerlőgázból juthatott az I. rendű felpereshez egy bizonyos rész, azt nem kifejezetten a személyével kapcsolatban alkalmazták, nem arról volt szó, hogy őt közvetlen közélről lefújták volna. Az I. rendű felperes ebben a körben a korábban előadottakhoz képest további előadást nem tett.
- [20] A Kúria álláspontja szerint ebben a körben a jogerős ítélet összhangban áll a kialakult bírói gyakorlattal, a mérlegeléssel hozott döntés felülmérlegelésére ebben a körben nem volt lehetőség, nem igazolta az I. rendű felperes azt, hogy a könnygáz bevetésére kifejezetten az ő személyével kapcsolatban került volna sor, őt bármely alperes munkatársai közvetlenül ingerlőgázzal lefújták volna. A Kúria szerint egyéb módon sem nyert igazolást, hogy a felperest kifejezetten testi épségében, egészségében sértették volna meg, ezért a jogerős ítélet ezzel kapcsolatos elutasító rendelkezését a Kúria hatályában fenntartotta.
- [21] A Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja szerint, akit személyhez fűződő jogában megsértenek, az eset körülményeihez képest kártérítést követelhet a polgári jogi felelősség szabályai szerint. A Ptk. 339. § (1) bekezdése értelmében, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A 355. § (1) bekezdése szerint a kárért felelős személy köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni. A (4) bekezdés szerint kártérítés címén, a károkozó körülmény folytán a károsult

vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges. A Ptk. 349. § (1) bekezdése szerint államigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette.

- [22] A Kúria álláspontja szerint a régi Ptk. nem vagyoni kártérítésre vonatkozó szabályai alapvetően a kompenzációt tartották elsődlegesnek a bekövetkezett hátrányok vonatkozásában. Az Alkotmánybíróság 34/1992. (VI. 1.) AB számú határozatának indokolása értelmében a nem vagyoni kártérítés megítélését a személyiségi jogsértés megállapítása önmagában megalapozza, a nem vagyoni kártérítés mértékét bírói mérlegeléssel kell meghatározni. A határozat nyomán kialakult bírói gyakorlat úgy foglalt állást, hogy a személyiségi jogsértés megállapítása a nem vagyoni kártérítés megítélésének az egyik szükséges, de önmagában még nem elégséges feltétele. Ahhoz szükséges olyan hátrány bekövetkezése, amelynek kompenzálása kizárólag nem vagyoni kártérítéssel történhet meg. Az összegyszerűség meghatározásánál a bírói gyakorlat figyelemmel van a jogsértés tárgyi súlyára, a tényleges következményekre, illetve az összegyszerűség tekintetében egyébként kialakult bírói gyakorlatra.
- [23] A jelen esetben a felperes a nem vagyoni kártérítés összegyszerűségének felemelését alapvetően azzal indokolta, hogy hasonló jellegű jogsértések esetén, illetve néhány esetben a rendőri szervekkel történt egyeztetésekre, valamint egyezségekre figyelemmel jelentősebb összegek (esetenként 400-500-600.000 forint) kerültek kifizetésre a sérelmeket elszenvedők részére. Az I. rendű felperes álláspontja szerint az ingerlőgáz használata önmagában is súlyosító tényező. Kihangsúlyozta az I. rendű felperes azt is, hogy bizonyították: a felperest komoly hátrányok érték, személyes szabadságát órákra valós ok nélkül elvonták, továbbá a káros, pszichés hatásokat tanúk is igazolták. Az I. rendű felperes szerint nincs annak érdemi indoka, hogy miért tért el a jogerős ítélet az összegyszerűség tekintetében a kialakult bírói gyakorlattól.
- [24] A Kúria az eset összes körülményeire tekintettel nem látott alapot a kártérítési összeg felemelésére. A felülvizsgálati eljárás általános alapelve a felülmérlegelés tilalma. Nyilvánvaló ugyanis, hogy az összegyszerűség meghatározása a jelen esetben mérlegeléssel történt. A felülmérlegelés tilalma a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének tilalmát jelenti. A következetes bírói gyakorlat értelmében jogszabálysértést a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen vagy a logika szabályaival ellentétes

mérlegelése alapozhat meg (BH 2013.119. jogeset).

[25] A jelen esetben a Kúria ilyen körülményeket nem észlelt. A jogerős ítélet külön rögzítette azt, hogy a másodfokú bíróság kifejezetten a hasonló tárgyú ügyekben – az adott tanács által jól ismert – korábban kialakult összepszerűségekhez igazodott. Az egyes, felperesek közötti különbségtételt a fogva tartás időtartama, az alkalmazott kényszerintézkedés, valamint az indokolta, hogy megállapítottak-e szabálysértést vagy sem. Az I. rendű felperes esetében ezért külön értékelte (a másodfokú ítélet 7. oldal 3. bekezdés) a jogerős ítélet, hogy a fogva tartás 3 óra 40 percet tartott és az I. rendű felperes nem követett el szabálysértést. Nem hagyható figyelmen kívül az sem a Kúria szerint, hogy a jogerős ítélet arányaiban jelentős mértékben felemelte az újabb jogsértések megállapítása mellett a nem vagyoni kártérítés összegét. A Kúria szerint az összepszerűség meghatározásánál a másodfokú bíróságnak tekintettel kellett lennie az adott ítélet belső arányaira is, tehát arra, hogy az egyes felpereseket alapvetően hasonló hátrányok érték és nem volt arra semmilyen különös ok, hogy egyikük a többiekhez képest is többszörös összegű nem vagyoni kártérítést kapjon. A hátrányok igazolása kapcsán nem merült fel ilyen mértékű eltérést megalapozó körülmény.

[26] Összességében a Kúria szerint nem állapíthatók meg olyan körülmények, amelyek a kifejezetten kivételes felülmérlegelést indokolták volna, a megállapított nem vagyoni kártérítés összege nem volt kirívóan alacsony, ezért a jogerős ítéletet ebben a tekintetben is hatályában fenntartotta. A felülvizsgálati eljárásban az I. rendű felperes pervesztes lett, ezért perköltséget tartozik fizetni az I. rendű alperes részére.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[27] 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 75. §, 76. §, 84. § (1) bekezdés e) pontja, 339. § (1) bekezdés, 355. § (1) és (4) bekezdés, Pp. 78. § (1) bekezdés, 206. § (1) bekezdés, 275. § (3) bekezdés, 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdés

Záró rész

[28] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2017. február 22.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

AM

tisztviselő